

OBSAH

Předmluva	12
-----------------	----

Úvod	14
------------	----

I. PROTIPRÁVNÍ JEDNÁNÍ A JEHO ČLENĚNÍ

1	Několik poznámek k pojmu protiprávní jednání	17
1.1	Obecně k pojmům jednání, protiprávnost, bezpráví a protiprávní jednání	17
1.2	Právo, právní normy, morální normy a morálka.	20
2	Členění protiprávního jednání.	23
2.1	Obecné otázky právní odpovědnosti, profesní odpovědnost.	23
2.2	Členění protiprávního jednání a právní odpovědnosti	25
2.2.1	Soukromoprávní delikty	26
2.2.2	Disciplinární delikty	27
2.2.3	Správní delikty	28
2.2.4	Trestné činy.	28
2.3	Delikt ní způsobilost, některé poznámky k problematice trestní odpovědnosti právnických osob	29
2.4	Protiprávní jednání v hospodářské oblasti	30
3	Trestní postih protiprávního jednání jako prostředek ultima ratio	31
4	Aktuální trendy v oblasti protiprávního jednání v hospodářské oblasti	33
5	Některé formy postihu protiprávního jednání týkajícího se účetnictví a daní.	35
5.1	Výklad právní úpravy sankcí v zákoně o účetnictví.	36
5.2	Stručný nástin některých forem právního postihu vymezených daňovým řádem	41

II. TRESTNĚPRÁVNÍ KONTEXT VÝKONU ÚČETNÍ A AUDITORSKÉ PROFESE

1	Základy trestní odpovědnosti z pohledu auditora a pracovníka účetní profese v souvislosti s rekodifikací trestního práva hmotného v České republice.	42
1.1	Pojem trestného činu, formální a materiální pojetí trestného činu, zásada ultima ratio	42
1.1.1	Vymezení trestného činu, nově pojatá bipartice trestných činů	42
1.1.2	Několik poznámek k formálnímu a materiálnímu pojetí trestného činu	43
1.1.3	Bliže k pojmu skutek a ke znakům skutkové podstaty z pohledu protiprávního jednání v hospodářské oblasti	46
1.2	Zavinění.	49
1.3	Pachatel, spolupachatel a účastenství.	51
1.4	Omyly pachatele a jejich nové pojetí v trestním zákoníku.	53
1.5	Několik poznámek k trestnosti přípravy trestného činu	55
2	Některé trestné činy související s výkonem účetní a auditorské profese.	56
2.1	Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění	56
2.1.1	Majetek a tzv. jiná aktiva, závazky a tzv. jiná pasiva	58
2.1.2	Věcné vymezení pojmu majetek	60
2.1.3	Pojem majetek v soukromém právu České republiky	61
2.1.4	Diskuze nad pojetím majetku z hlediska českých účetních předpisů.	62
2.1.5	Stručné poznámky k vymezení majetku v účetních harmonizačních normách.	66
2.2	Vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy.	67
2.3	Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby	70
2.4	Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby	71

III. VNITŘNÍ PODVODNÁ JEDNÁNÍ

1	Charakteristika a členění vnitřních podvodných jednání	75
1.1	Stručné poznámky k pojmu vnitřní podvodné jednání.	75
1.2	Členění vnitřních podvodných jednání.	76

1.3	Neoprávněné nakládání s aktivy podniku	77
1.3.1	Zatajování příjmů	78
1.3.1.1	Zatajování tržeb	78
1.3.1.2	Zatajování úhrad pohledávek	81
1.3.1.2.1	Překrývání pohledávek	81
1.3.1.2.2	Zamezení upomínání pohledávek a zasilání stavů saldokontních účtů	82
1.3.1.2.3	Podvodný odpis pohledávky nebo fiktivní poskytnutí slevy	82
1.3.1.2.4	Zničení nebo pozměnění účetních záznamů	82
1.3.2	Krádež finančních prostředků	82
1.3.2.1	Krádeže v průběhu prodejních (pokladních) transakcí	83
1.3.2.1.1	Krádeže z jiných pokladen	83
1.3.2.1.2	Tzv. sbírání drobečků	83
1.3.2.1.3	Provádění zpětných operací	84
1.3.2.1.4	Úpravy pokladních záznamů nebo pokladních zůstatků	84
1.3.2.1.5	Zničení pokladních záznamů	84
1.3.2.2	Jiné formy krádeže hotovosti z pokladny	84
1.3.2.3	Krádeže peněžních prostředků určených k vložení na bankovní účty	84
1.3.3	Uskutečňování neoprávněných výdajů	85
1.3.3.1	Fakturační schémata	85
1.3.3.1.1	Tzv. bílí koně	86
1.3.3.1.2	Spříznění dodavatelé	87
1.3.3.1.3	Uskutečňování osobních výdajů	87
1.3.3.2	Mzdová schémata	88
1.3.3.2.1	Vyplácení mezd tzv. mrtvým duším	88
1.3.3.2.2	Padělání počtu odpracovaných hodin či zvýšení mzdové sazby	89
1.3.3.2.3	Neoprávněné vyplácení provizi a pohyblivých složek mzdy	89
1.3.3.3	Neoprávněné náhrady výdajů	89
1.3.3.3.1	Předstírání jiných výdajů	90
1.3.3.3.2	Úhrada nadsazených výdajů	90
1.3.3.3.3	Úhrada neexistujících výdajů	91
1.3.3.3.4	Vícenásobná úhrada výdajů	91

1.3.3.4	Neoprávněné výdaje z pokladny	91
1.3.4	Neoprávněné nakládání s jinými aktivy	92
1.3.4.1	Zneužití aktiv	92
1.3.4.2	Prostá krádež aktiv	92
1.3.4.3	Vytvoření falešné dokumentace	93
1.3.4.4	Nákupní schémata	93
1.3.4.5	Prodejní schémata	93
1.4	Zkreslování výkazů	93
1.4.1	Zkreslování účetních výkazů	94
1.4.1.1	Vykazování fiktivních výnosů	94
1.4.1.2	Vykazování nákladů a výnosů v nesprávném období	95
1.4.1.3	Nesprávné ocenění aktiv	95
1.4.1.4	Zatajení závazků nebo nákladů	95
1.4.1.5	Nesprávné zveřejňování informací v příloze k účetní závěrce	96
1.4.2	Zkreslování neúčetních informací	96
1.5	Korupční jednání	96
1.5.1	Úplatkářství	97
1.5.1.1	Přijímání provizí	97
1.5.1.2	Zadávání zakázek	98
1.5.2	Nelegální odměny (všimné)	98
1.5.3	Ekonomické vydírání	98
1.5.4	Sřet zájmů	98
1.6	Některé teorie vysvětlující podvodná jednání	99
2	Trestněprávní postih vnitřních podvodných jednání	101
2.1	Některé trestné činy související s neoprávněným nakládáním s aktivy podniku	101
2.1.1	Podvod	102
2.1.2	Zpronevěra	102
2.1.3	Neoprávněné užívání cizí věci	103
2.1.4	Krádež	103
2.1.5	Zatajení věci	104
2.1.6	Poškození cizí věci	104
2.1.7	Porušení povinnosti při správě cizího majetku	105
2.1.8	Porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti	105
2.2	Shrnutí trestněprávního postihu vnitřního podvodného jednání týkajícího se zkreslování výkazů	105

2.3	Trestněprávní úprava týkající se korupčního jednání	106
2.3.1	Přijetí úplatku	106
2.3.2	Podplácení	106
3	Ostatní formy právního postihu podvodných jednání uvnitř podniku	107
3.1	Přestupek jako forma postihu vnitřního podvodného jednání	107
3.1.1	Úvodní poznámky	107
3.1.2	Přestupky proti majetku	108
3.2	Soukromoprávní postih vnitřního podvodného jednání	109
3.2.1	Postih vnitřních podvodných jednání normami pracovního práva	109
3.2.1.1	Vydání bezdůvodného obohacení a náhrada škody	110
3.2.1.2	Jiné důsledky vnitřních podvodných jednání podle zákoníku práce	111
3.2.2	Jiné soukromoprávní konsekvence vnitřních podvodných jednání	112

IV. ODHALOVÁNÍ PROTIPRÁVNÍHO JEDNÁNÍ, DISKuze NAD Rolí AUDITORA, DAŇOVÉHO PORADCE A PRACOVNÍKA ÚČETNÍ PROFESE

1	Mlčenlivost auditora, daňového poradce a účetních pracovníků v kontextu odhalování protiprávního jednání, úvahy nad důsledky porušení mlčenlivosti ve vztahu ke klientovi a ve vztahu k profesní komoře	116
1.1	Vymezení mlčenlivosti auditora, daňového poradce a účetního pracovníka, zákonná a smluvní mlčenlivost	116
1.1.1	Mlčenlivost auditora a vývoj právní úpravy ji upravující	116
1.1.1.1	Vymezení mlčenlivosti auditora	116
1.1.1.2	Zproštění povinnosti mlčenlivosti	117
1.1.1.3	Situace, které nejsou považovány za porušení povinnosti mlčenlivosti	120
1.1.1.4	Poznámky k vývoji právní úpravy povinnosti mlčenlivosti auditora	122
1.1.2	Mlčenlivost daňového poradce	123
1.1.3	Mlčenlivost účetního pracovníka, zákonná a smluvní mlčenlivost	125

1.2	Případy prolomení mlčenlivosti zejména s ohledem na odhalování a vyšetřování trestných činů	125
1.2.1	Hmotněprávní součinnost a sankce za její nesplnění	126
1.2.2	Procesní součinnost a sankce za její nesplnění	128
1.3	Úvahy nad důsledky porušení mlčenlivosti ve vztahu ke klientovi a ve vztahu k profesní komoře	130
1.3.1	Odpovědnost ve vztahu ke klientovi	130
1.3.2	Odpovědnost ve vztahu k profesní komoře	131
2	Poznámky k některým institutům trestního řízení týkající se odhalování trestných činů v hospodářské oblasti	133
2.1	Stručně k účelu trestního řízení a jeho některým základním zásadám	133
2.1.1	Obecný právní postih týkající se nepravdivého trestního oznámení	135
2.1.2	Důsledky podaného trestního oznámení (pravdivého i nepravdivého) týkajícího se skutečností, na něž se vztahuje zákonná povinnost mlčenlivosti	136
2.2	Blíže k součinnosti auditora, daňového poradce a pracovníka účetní profese při odhalování a vyšetřování trestných činů, problematika svědectví a kolize s profesní mlčenlivostí	137
2.2.1	Postavení auditora, pracovníka účetní profese a daňového poradce jako svědka v trestním řízení	137
2.2.2	Takzvaný informativní výslech či podání vysvětlení, práva auditora, daňového poradce a pracovníka účetní profese	141
2.3	Vydání věci a odnětí věci, průlom do zákonné povinnosti mlčenlivosti týkající se listin	143
2.4	Možné další role auditora nebo daňového poradce v trestním řízení	145
2.5	Spolupracující obviněný jako nový institut trestního práva	146
2.6	Zajišťování výnosů z trestné činnosti a možnosti poškozeného domáhat se práva na náhradu škody v trestním řízení	148
3	Invazivní prostředky v trestním řízení jako nástroj získávání informací a jako zásah do státem uznané povinnosti zachovávat mlčenlivost, role profesních komor	149
3.1	Provádění domovní prohlídky v bytů pracovníků auditorské, účetní a daňové profese, popřípadě v jiných prostorách sloužících k bydlení	149

3.2	Provádění prohlídky v jiných prostorách, tedy zejména v kanceláři auditora nebo daňového poradce	150
3.3	Výklady právní úpravy týkající se zajištění věci, k nimž se vztahuje zákonná povinnost mlčenlivosti.	151
3.4	Zhodnocení role profesních komor související s invazivními prostředky v trestním řízení	152
4	Některé další formy odhalování protiprávního jednání, profese vyšetřovatelů podvodných jednání	153

V. PREVENCE PROTIPRÁVNÍHO JEDNÁNÍ A JEJÍ MOŽNOSTI

1	Některé poznámky k vnitřnímu kontrolnímu systému jako nástroji prevence podvodných jednání	157
1.1	Vymezení vnitřního kontrolního systému a jeho cílů	157
1.2	Některé předpoklady fungování vnitřního kontrolního systému	160
1.3	Wybrané nástroje vnitřního kontrolního systému	161
1.4	Inventarizace majetku a závazků jako základní součást vnitřního kontrolního systému	162
1.5	Stručně k dalším prvkům vnitřního kontrolního systému.	165
1.6	Role interního auditu	166
2	Úvahy nad rolí trestního práva jako prostředku prevence nejzávažnějších forem protiprávního jednání v hospodářské oblasti a poznámky k preventivnímu působení soukromoprávních norem	166
3	Možnosti a meze prevence protiprávního jednání uvnitř podniku, otázky pravomoci a odpovědnosti a motivace zaměstnanců, etické kodexy	168

Závěr	170
------------------------	------------

Seznam literatury a pramenů	176
--	------------

Rejstřík	185
---------------------------	------------